

Г. Г. Стельмашук

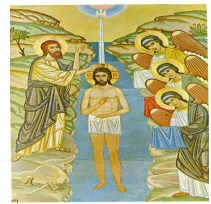
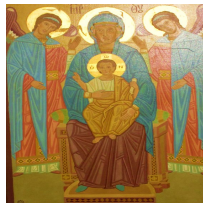
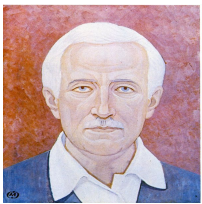
Осінчук Михайло

ОСІНЧУК Михайло (16. 09. 1890, с. Голошинці, нині Терноп. р-ну Терноп. обл. – 13. 02. 1969, м. Нью-Йорк, похов. у м-ку Бавнд Брук, шт. Нью-Джерсі, США) – художник-монументаліст, іконограф, графік і живописець. Брат Р. Осінчука. Дійсний член НТШ, чл. СХУ (1939). Закін. Терноп. укр. гімназію (1910), студіював у Краків. АМ (1910–14) та водночас на філос. факультеті Ягеллон. університету в Кракові. Брав участь у студент. виставках, на яких отримував медалі та премії. З поч. 1-ї світової війни був змушений перервати студії, 1917–18 продовжував навч. в університеті. Від листопада 1918 служив картографом у Секретаріаті внутр. справ ЗУНР у Станіславі (нині Івано-Франківськ), перебував у лавах УГА та Армії УНР. У серпні 1920 повернувся додому. Щоб уникнути арешту польс. владою, через 2 місяці перебрався до Дрогобича (нині Львів. обл.), де вчителював в укр. гімназії. Від 1922 – у Львові. Долучився до мист. життя, викладав у Академ. гімназії. Співзасн. і 1-й голова (1931–39) Асоц. незалеж. укр. митців, учасник її виставок; належав до редакції друк. органу – ж. «Мистецтво = L'art» (1934–35), якому допомагав фінансово. Після встановлення рад. влади від 1940 – директор новоствор. Львів. училища приклад. мистецтва; викладав курс орнаментів і проектування. Під час нім. окупації очолював (1942–43) Львів. мист.-пром. школу з українською мовою навчання. Через загрозу сталін. репресій 1944 емігрував до Німеччини, 1947 – до США, жив у Нью-Йорку. Брав участь у заснуванні та діяльності Об'єдн. митців-українців в Америці (почес. голова), постій. учасник худож. виставок, був чл. багатьох журі та комітету побудови пам'ятника Т. Шевченку у Вашингтоні. У своїй творчості спирався на укр. традицію мист. старовини, прагнув продовжити тисячолітню традицію візантій. ікони в Україні. Мешкаючи у Львові, подорожував Грецією, де знайомився з технологією малювання темперою, Італією, Францією, Туреччиною, де вивчав візантій. іконопис та мозаїку. Це знання доповнив дослідженням старих галиц. ікон, пізнаючи їх тех.

структуру, композиц. принципи та стиліст. особливості. Він еволюціонував у стислих межах укр. візантики. Його малюнок докладний, ясний, його колір виявляє культуру митця – кожен колір він розбиває на три тони, що їх охоплює ритмом ліній, а це дає іконі-образові життя. У співпраці з П. Ковжуном (до 1939) розписав понад 10 церков Галичини. О. брав участь у роботах із внутр. оздоблення Собору св. Юра у Львові; оформив кілька десятків іконостасів. Ілюстрував твори укр. письменників, зокрема його екслібрис до книги А. Стефанович 1933 одержав премію Товариства укр. письменників і журналістів у Львові. На еміграції виконав іконописні поліхромії для 4-х укр. церков у США та 2-х – у Канаді; написав бл. 40-а ікон. В іконогр. манері створив портрети митрополита Андрея Шептицького (1952), кардинала Йосифа Сліпого (1965), а також триптих «Ярослав Осмомисл» (1960), портрети-ікони «Св. Володимир» і «Св. Ольга» (обидва – 1961). В останні роки життя відійшов від стінопису й присвятив себе станк. мистецтву, створивши серію нових ікон, портретів та істор. композицій. Персон. виставки – у Нью-Йорку (1963), Філадельфії (шт. Пенсильванія, США, 1964). У рідному селі братам О. встановлено мемор. дошку.

Фотоілюстрації

Основні твори

«Різдво Христове» (1930-і рр.), «Благовіщення», «Преображення», «Уведення в храм», «Богоматір», «Г. Рудницька-Стефанович» (усі – 1930), «Святий Миколай» (1943), «Святий Юрій Змієборець», «Хрещення в річці Йордані» (обидва – 1954), «Ісус Христос» (1957) «Автопортрет» (1958), «Богоявлення» (1961), «Богородиця з дитям на престолі, між двома ангелами» (1962), «Воскресіння» (1963), «Бабуня пряде» (1964), «Богородиця з дитям» (1960-і рр.); екслібриси – А. Крушельницького, І. Дереш, О. Ковжуна, М. Луцького, П. Дорошенка.

Рекомендована література

1. Островерха М., Андрусів П. Михайло Осінчук – мистець, маляр. Нью-Йорк, 1967;
2. Михайло Осінчук (1890–1969): [Некролог] // Нотатки з мистецтва. 1969. № 9;

3. Пиндус Б. Продовжувач української традиції: мистецька спадщина Михайла Осінчука // Вільне життя. 1991, 18 верес.;
4. Дуда І. Мистці-тернополяни в діаспорі: живописець і графік Михайло Осінчук // Тернопіль. 1994. № 2–3;
5. Стельмашук Г. Г. Українські митці у світі: Матеріали до історії українського мистецтва ХХ століття. Л., 2013.

Бібліографічний опис:

Осінчук Михайло / Г. Г. Стельмахук // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2022. – Режим доступу:

<https://esu.com.ua/article-77415>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).